

PRAVNA ANALIZA

**PROBLEM DUGOTRAJNIH PRIVREMENIH BORAVAKA DRŽAVLJANA
TREĆIH ZEMALJA S OSVRTOM NA UVJETE KOJI SE TIČU
SREDSTAVA ZA UZDRŽAVANJE I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
PO ZAKONU O STRANCIMA (NN 133/2020)**

*

**BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U POSTUPKU ODOBRENJA
MEĐUNARODNE ZAŠTITE**

listopad 2022.

Autor: Ivana Canjuga, dipl. iur.

- odvjetnica, 2006-2020
- pružateljica besplatne pravne pomoći u postupku međunarodne zaštite, 2008-2020
- pružateljica besplatne pravne pomoći u postupku povratka, 2015-2020

PROJEKT GRAĐANSKIH PRAVA
SISAK
Civil Rights Project

PROBLEM DUGOTRAJNIH PRIVREMENIH BORAVAKA DRŽAVLJANA TREĆIH ZEMALJA S OSVRTOM NA UVJETE KOJI SE TIČU SREDSTAVA ZA UZDRŽAVANJE I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA PO ZAKONU O STRANCIMA (NN 133/2020)

Sukladno Zakonu o strancima (NN 133/2020) državljani trećih zemalja prilikom reguliranja boravka u Republici Hrvatskoj (privremeni boravak i dugotrajno boravište) moraju ispunjavati određene uvjete, a između ostalog moraju dokazati da imaju sredstva za uzdržavanje.¹

Sukladno članku 6. Pravilnika o boravku državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj (NN 20/2022) sredstva za uzdržavanje u postupku izdavanja odobrenja za privremeni boravak ili dugotrajno boravište moraju biti u visini koja je propisana Uredbom o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u Republici Hrvatskoj te moraju glasiti na ime državljanina treće zemlje, člana zajedničkog domaćinstva ili člana obitelji.

U sredstva za uzdržavanje državljanina treće zemlje ne uračunavaju se sredstva dobivena na temelju socijalne pomoći, naknade za vrijeme nezaposlenosti, doplatka za djecu niti bilo koja druga sredstva koja se isplaćuju kao oblik socijalne pomoći/potpore na temelju kojih je državljanin treće zemlje korisnik beneficije lokalnog ili državnog proračuna Republike Hrvatske.

U pogledu određivanja visine sredstava za uzdržavanje došlo je do promjena u podzakonskim aktima.

Od 21.04.2018. do 12.02.2021. godine vrijedila je Uredba o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u Republici Hrvatskoj (NN35/2018).

Uredbom iz 2018. godine bio je propisan način izračuna i visina minimalnih sredstava za uzdržavanje koja su državljaninu treće zemlje potrebna za izdavanje odobrenja za privremeni i stalni boravak u Republici Hrvatskoj.

Sukladno članku 2. Uredbe za ispunjenje uvjeta iz članka 54. točke 3. (privremeni boravak) i članka 96. stavka 1. točke 2. (stalni boravak) tada važećeg Zakona o strancima, državljanin treće zemlje morao je mjesečno imati osigurana sredstva za uzdržavanje u visini od tri osnovice na temelju koje se utvrđuje visina zajamčene minimalne naknade u skladu sa propisima o socijalnoj skrbi.

Za dvočlanu obitelj navedeni iznos se uvećavao za visinu 1,25 osnovice na temelju koje se utvrđuje visina zajamčene minimalne naknade, a za svakog daljnjeg člana obitelji iznos se uvećavao za dodatnu visinu jedne osnovice na temelju koje se utvrđuje visina zajamčene minimalne naknade.

¹ Član uže obitelji hrvatskog državljanina za odobrenje privremenog boravka u svrhu spajanja obitelji ne mora dokazivati osigurana sredstva za uzdržavanje (članak 65. stavak 1. Zakona o strancima, NN 133/2020). Državljanin treće zemlje uz zahtjev za odobrenje privremenog boravka zbog humanitarnih razloga ne mora prilagati dokaz o osiguranim sredstvima za uzdržavanje i dokaz o zdravstvenom osiguranju (članak 79. stavak 2. Zakona o strancima, NN 133/2020).

4 Sredstva za uzdržavanje u propisanoj visini državljanin treće zemlje dokazivao je dokumentacijom propisanom pravilnikom kojim se uređuje status i rad državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj.

Sukladno tada važećoj Odluci o osnovici za izračun zajamčene minimalne naknade (NN 114/14) osnovica je iznosila 800,00 kn.

To bi značilo da je po Uredbi iz 2018. godine državljanin treće zemlje, samac, morao imati osigurana sredstva u iznosu od 2.400,00 kn mjesečno, za dvočlanu obitelj 3.400,00kn, za tročlanu obitelj 4.200,00 kn, za četveročlanu obitelj 5.000,00 kn te za svakog sljedećeg člana obitelji taj iznos uvećavao se za daljnjih 800,00 kn.

Dana 01.01.2021. godine stupio je na snagu novi Zakon o strancima (NN 133/2020 – dalje u tekstu: Zakon o strancima), te je u prijelaznim i završnim odredbama bilo određeno da će Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, donijeti uredbe iz članka 59. stavka 5., članka 72. stavka 7., članka 73. stavka 9., članka 153. stavka 5 i članka 161. stavka 7. tog Zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu tog Zakona.

Uredba o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u Republici Hrvatskoj (NN 14/2021) donijeta je dana 11.02.2021. godine, a stupila je na snagu dana 13.02.2021. godine.

Ovom Uredbom iz 2021. godine propisuje se novi način izračuna i visina minimalnih sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u postupku odobrenja:

1. privremenog boravka (članak 59., stavak 1., točka 3. Zakona o strancima)
2. privremenog boravka u svrhu srednjoškolskog obrazovanja (članak 72.,stavak 1. Zakona o strancima)
3. privremenog boravka u svrhu studiranja kao i sredstva za povratak studenta (članak 73., stavak 1. Zakona o strancima)
4. privremenog boravka državljanina treće zemlje koji ima odobreno dugotrajno boravište u drugoj državi članici Europskog gospodarskog prostora i članu njegove obitelji (članak 161., stavak 2., točka 3. Zakona o strancima)
5. dugotrajnog boravišta (članak 153., stavak 1., točka 2. Zakona o strancima).

Uredbom je određeno da se visina sredstava za uzdržavanje utvrđuje prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku, a odnosi se na prosječnu mjesečnu neto plaću isplaćenu u prošloj godini, po zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj.

Za ispunjenje uvjeta iz Zakona o strancima državljanin treće zemlje mora mjesečno imati osigurana sredstva za uzdržavanje u visini od najmanje 50% prosječne neto isplaćene plaće u prošloj godini. Za dvočlanu obitelj iznos od 50%prosječne neto isplaćene plaće u prošloj godini uvećava se za 15%, a za svakog daljnjeg člana obitelji ili životnog ili neformalnog životnog partnera iznos se uvećava za dodatnih 10% prosječne neto isplaćene plaće u prošloj godini.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za 2021. godinu iznosi 7.129,00 kn.²

Prema toj osnovici državljanin treće zemlje samac morao bi imati osigurana sredstva za uzdržavanje u visini od 3.564,50 kn, dvočlana obitelj 4.099,17 kn, tročlana obitelj iznos od 4.812,07 kn te četveročlana obitelj iznos od 5.524,97 kn.

Direktivom Vijeća 2003/86/EZ od 22.09.2003. godine o pravu na spajanje obitelji i Direktivom Vijeća 2003/109/EZ od 25.11.2003. godine o statusu državljanina trećih zemalja s dugotrajnim boravištem, propisano je da izvori sredstva za uzdržavanje trebaju biti stabilni odnosno sigurni i redoviti te dostatni za uzdržavanje državljanina trećih zemalja i članova njihove obitelji bez pribjegavanja sustavu socijalne pomoći dotične države članice. Također, ostavljeno je državama članicama da ocjenjuju te izvore sredstava odnosno prihoda s obzirom na njihovu prirodu i redovitost te mogu uzeti u obzir razinu minimalnih plaća i mirovina, kao broj članova obitelji.

Promjenom osnovice za izračun visine sredstava za uzdržavanje državljanina trećih zemalja stvoreni su nepovoljniji uvjeti za reguliranje boravka istih u Republici Hrvatskoj.

Također, važno je istaknuti da će se osnovica za izračun mijenjati na godišnjoj osnovi na temelju podatka Državnog zavoda za statistiku o prosječnoj neto plaći, objavljenom u „Narodnim novinama“.

U praksi postoji niz slučajeva osoba – državljanina trećih zemalja koji zbog nemogućnosti ispunjavanja uvjeta visine sredstava za uzdržavanje, nisu mogli niti nakon više od 5 godina privremenog boravka regulirati stalni boravak (po prije važećem Zakonu o strancima), odnosno neće moći regulirati dugotrajno boravište i stalni boravak (po sada važećem Zakonu o strancima), što rezultira time da su neki državljani trećih zemalja na privremenom boravku u Republici Hrvatskoj i po više od deset godina.³

Nepovoljniji uvjeti boravka stvoreni su za sve državljane trećih zemalja, a posebice za one državljane trećih zemalja koji su pripadnici romske nacionalne manjine i povratnike, a koji su socijalno ugrožene osobe na dugogodišnjem privremenom boravku u Republici Hrvatskoj, koji imaju snažnu poveznicu sa Republikom Hrvatskom (siromašne osobe, bez ikakvih primanja ili sa primanjima nižim od iznosa propisanim uredbom koje nikad neće moći ostvariti stalni boravak odnosno dugotrajno boravište).

Jedan od uvjeta za odobrenje privremenog boravka državljaninu treće zemlje, sukladno članku 59. stavku 1.točki 4. Zakona o strancima (NN 133/2020), je i zdravstveno osiguranje.⁴

Prema članku 5. Pravilnika o boravku državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj (NN 20/2022) dokaz o zdravstvenom osiguranju u postupku izdavanja odobrenja za privremeni boravak i za dugotrajno bora-

² Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća i prosječna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za 2021., (NN 23/2022).

³ Praksa udruge Projekt građanskih prava Sisak.

⁴ Državljanin treće zemlje uz zahtjev za odobrenje privremenog boravka zbog humanitarnih razloga ne mora prilagati dokaz o osiguranim sredstvima za uzdržavanje i dokaz o zdravstvenom osiguranju (članak 79. stavak 2. Zakona o strancima, NN 133/2020).

6 vište je, između ostalog, i potvrda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o statusu osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Sukladno članku 8. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 80/13, 15/18, 26/21, 46/22) obvezu doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje te vrstu, osnovicu, mjesečni iznos doprinosa i razdoblje na koje se obveza odnosi utvrđuje Ministarstvo financija – Porezna uprava rješenjem, koje je obvezno donijeti u roku od osam dana od dana zaprimanja obavijesti Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (Zavod je obvezan bez odgode dostaviti obavijest o utvrđenom statusu osigurane osobe strancu Ministarstvu financija – Poreznoj upravi nadležnoj prema mjestu njegova boravka).

Obzirom da državljani trećih zemalja koji su pripadnici romske nacionalne manjine i povratnika, a koji su socijalno ugrožene osobe na dugogodišnjem privremenom boravku u Republici Hrvatskoj koje imaju snažnu povezanost sa Republikom Hrvatskom najčešće ne mogu podmiriti doprinose za obvezno zdravstveno osiguranje, isti imaju mogućnost zatražiti otpis dospjelog poreznog duga po odredbama Općeg poreznog zakona (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, dalje u tekstu: Opći porezni zakon).

Odredba članka 148. stavak 4. Općeg poreznog zakona određuje da ako bi izvršenje naplate poreznog duga dovelo u pitanje osnovne životne potrebe dužnika, odnosno ovršenika i članova njegova kućanstva, porez se može iznimno, na njegov zahtjev, otpisati u cijelosti ili djelomice (fakultativni otpis poreznog duga).

O otpisu dospjeloga poreznog duga, na osnovi pisanog i obrazloženog zahtjeva dužnika, odnosno ovršenika, koji se podnosi poreznom tijelu nadležnom prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu dužnika, odnosno ovršenika, rješenjem odlučuje čelnik poreznog tijela (članak 148. stavak 5. Općeg poreznog zakona).

Tumačeći odredbu članka 148. stavak 4. Općeg poreznog zakona, proizlazi da javnopravno tijelo u upravnom postupku može (ali ne mora) otpisati u cijelosti ili djelomično dug ako temeljem zahtjeva i dokaza koji se prilože zahtjevu, utvrdi da su imovinsko-socijalne prilike kod poreznog obveznika tako loše, a da nema izgleda da se poprave, te da bi naplatom poreznog duga poreznom obvezniku bila nanesena teško popravljiva šteta, te da bi se naplatom dovelo u pitanje osnovne životne potrebe obveznika.⁵

Kriteriji na temelju kojih čelnik poreznog tijela odlučuje o otpisu nenaplativog poreznog duga temeljem članka 148. stavka 4. Općeg poreznog zakona nisu propisani zakonom niti bilo kojim podzakonskim aktom već je to ostavljeno diskrecijskoj ocjeni Porezne uprave, odnosno slobodnoj ocjeni relevantnih okolnosti svakoga pojedinog slučaja od strane poreznog tijela.

Prema podacima dobivenim iz Porezne uprave razvidno je da se postupak odlučivanja po zahtjevima za otpis duga, osim prema Uputi Porezne uprave KLASA: 410-01/19-01/2454, URBROJ: 513-07-21-06-20-1 od 13.10.2020. godine, u velikoj mjeri temelji na odredbama Zakona o socijalnoj skrbi (NN 157/2013, 152/2014, 99/2015, 52/2016, 16/2017, 130/2017, 98/2019, 64/2020) poglavito u odredbama koje

⁵ Presude Upravnog suda u Splitu, posl. br. UsIpor-195/20-6 od 07.09.2020. i UsIpor-93/20-2 od 08.04.2020.

definiraju institut zajamčene minimalne naknade te primitke koji se uračunavaju odnosno ne uračunavaju u prosječni mjesečni prihod samca ili kućanstava.⁶

Uputa Porezne uprave KLASA: 410-01/19-01/2454, URBROJ: 513-07-21-06-20-1 od 13.10.2020. godine je internog karaktera, odnosno nije javno objavljena niti dostupna trećim osobama.

Iz navedenog odgovora Porezne uprave može se zaključiti da:

1. ako je podnositelj zahtjeva istovremeno i korisnik zajamčene minimalne naknade sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi u tom slučaju će mu biti otpisan porezni dug
2. ako podnositelj zahtjeva istovremeno nije korisnik zajamčene minimalne naknade sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, tada će Porezna uprava po službenoj dužnosti preispitati da li podnositelj zahtjeva udovoljava kriterijima za otpis duga, a koji kriteriji se u velikoj mjeri temelje na odredbama Zakona o socijalnoj skrbi poglavito u odredbama koje definiraju institut zajamčene minimalne naknade te primitke koji se uračunavaju odnosno ne uračunavaju u prosječni mjesečni prihod samca ili kućanstava.

Prema Odluci Vlade Republike Hrvatske o osnovici za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade (NN 23/2022) osnovica na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade iznosi 1.000,00 kuna.

Iz navedenog proizlazi da ukoliko je podnositelj zahtjeva za otpis duga državljanin treće zemlje i korisnik obiteljske mirovine u iznosu od 1.100,00 kn, isti neće moći biti korisnik zajamčene minimalne naknade, jer se obiteljska mirovina sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (osim obiteljske mirovine za maloljetno i punoljetno dijete do iznosa minimalne plaće) uračunava u prosječni mjesečni prihod. Navedeno posljedno znači i da mu se neće otpisati dospjeli porezni dug sa osnove obveznog zdravstvenog osiguranja.

U odnosu na državljane trećih zemalja koji prilikom podnošenja zahtjeva za privremeni boravak moraju zadovoljiti uvjete u smislu propisane visine sredstava za uzdržavanje i zdravstvenog osiguranja dolazi do primjene dvostrukih kriterija u pogledu imovinskih cenzusa.

Prilikom odlučivanja o zahtjevu za privremeni boravak i dugotrajno boravište Ministarstvo unutarnjih poslova primjenjuje Uredbu o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u Republici Hrvatskoj pri čemu se visina sredstava za uzdržavanje utvrđuje prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku, a odnosi se na prosječnu mjesečnu neto plaću isplaćenu u prošloj godini, po zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj. Ukoliko državljanin treće zemlje ne može dokazati da ima sredstva za uzdržavanje u traženoj visini, Ministarstvo unutarnjih poslova odbit će njegov zahtjev.

U slučaju da državljanin treće zemlje koji se već nalazi na privremenom boravku podnese zahtjev za otpis duga sa osnove zdravstvenog osiguranja sukladno članku 148., stavak 4. Općeg poreznog zakona, odlu-

⁶ Odgovor Porezne uprave od 27.07.2022. godine na upit udruge Projekt građanskih prava Sisak.

8 ka o njegovom zahtjevu donosi se temeljem diskrecijske ocjene čelnika poreznog tijela, koja se u velikoj mjeri temelji na odredbama koje definiraju institut zajamčene minimalne naknade te primitke koji se uračunavaju odnosno ne uračunavaju u prosječni mjesečni prihod samca ili kućanstava.

Navedeno znači da npr. državljanin treće zemlje koji ima obiteljsku mirovinu od 1.500,00 kn prilikom reguliranja privremenog boravka ne može zadovoljiti uvjet visine sredstava za uzdržavanje, jer je iznos od 1.500,00 kn nedostatan.

S druge strane, taj isti državljanin treće zemlje sa obiteljskom mirovinom od 1.500,00 kn neće moći ishoditi otpis duga koji možda ima po osnovi doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje po članku 148. stavku 4. Općeg poreznog zakona, jer se smatra da iznos od 1.500,00 kn prelazi osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade, odnosno da ima dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Ovakvi dvostruki kriteriji kod državljanina trećih zemalja pripadnika romske nacionalne manjine i povratnika, a koji su socijalno ugrožene osobe na dugogodišnjem privremenom boravku u Republici Hrvatskoj koje imaju snažnu poveznicu sa Republikom Hrvatskom (koji nisu članovi uže obitelji hrvatskog državljanina ili koji nisu regulirali privremeni boravak zbog humanitarnih razloga) predstavljaju nepremostivu prepreku zbog koje ne mogu ostvariti dugotrajno boravište, te su ostavljeni u svojevrsnom limbu.

Nadalje, čak i u slučaju da se ova kategorija državljanina trećih zemalja nalaze na višegodišnjem neprekinutom privremenom boravku zbog humanitarnih razloga (pri čemu nisu morali prilagati dokaz o osiguranim sredstvima za uzdržavanje i dokaz o zdravstvenom osiguranju), isti neće moći ostvariti pravo na dugotrajno boravište odnosno stalni boravak iz razloga jer zbog svog teškog materijalnog stanja neće moći zadovoljiti traženi uvjet vezano za sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje.

Iz prakse udruge Projekt građanskih prava Sisak ističu se dva slučaja iz kojih se može vidjeti kako dvostruki kriteriji predstavljaju nepremostivu prepreku zbog koje ne mogu ostvariti dugotrajno boravište odnosno stalni boravak po prije važećem Zakonu o strancima, te žive i borave u Republici Hrvatskoj na temelju odobrenih privremenih boravaka, koji nekada traju i preko 10 godina.

PROJEKT GRAĐANSKIH PRAVA SISAK
Civil Rights Project Sisak

Besplatni pravni telefon!!!
0800 200 098

PGP Sisak
S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak
Tel.: 00 385 44 571 752
Fax: 00 385 44 521 292
E-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr
www.crpsisak.hr
www.moja-prava.info
www.romismz.info

Fotografija: PGP Sisak

I) V.O., državljanka Republike Srbije

V.O., državljanka Republike Srbije u braku je s hrvatskim državljaninom s kojim ima dvoje maloljetne djece, također državljana Republike Hrvatske.

Nakon ispunjavanja uvjeta iz članka 92. stavak 1. Zakona o strancima (NN 130/2011, 74/2013, 69/2017, 46/2018, 66/2019, 55/2020), odnosno 5 godina odobrenog privremenog boravka u Republici Hrvatskoj, V.O. podnosi zahtjev za odobravanje stalnog boravka.

Upravni postupak u nadležnosti je Službe za strance i azil, Ministarstva unutarnjih posla Republike Hrvatske.

Obzirom da je V.O. zbog nemogućnosti plaćanja imala dugovanje (preko 30.000,00 kn) po osnovi zdravstvenog osiguranja, usporedno s postupkom povodom zahtjeva za odobrenje stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, V.O. pokreće postupak pred nadležnim uredom Porezne uprave, Ministarstva financija Republike Hrvatske sa zahtjevom za utvrđivanje nenaplativosti duga za zdravstveno osiguranje stranca u RH zbog nemogućnosti plaćanja.

U zahtjevu za otpust duga V.O. je navela kako ne raspolaže primanjima niti imovinom iz koje bi mogla namiriti dospjelo dugovanje, a da pri tome ne dovede u pitanje svoje osnovne životne potrebe, kao i osnovne životne potrebe članova njene obitelji.

Nadležno porezno tijelo utvrdilo je kumulativne prihode obitelji V.O. za 2018.godinu:

- suprug koji je državljanin Republike Hrvatske primao je socijalnu pomoć od Centra za socijalnu skrb Beli Manastir,
- HZMO je uplaćivao doplatke za dvoje maloljetne djece,
 - registrirani su i primitci na ime pomoći od Ministarstva znanosti i obrazovanja, Općine Popovac i Osječko-baranjske županije,
- u predmetnoj godini suprug je na ime plaća (javni radovi) primio nešto više od 13.000,00kn.

Nadležno porezno tijelo odbilo je zahtjev V.O. za otpis duga po osnovi doprinosa za zdravstveno osiguranje smatrajući kako su kumulativna primanja članova kućanstva u promatranom razdoblju takva da ne opravdavaju odluku o otpustu duga prema odredbama Općeg poreznog zakona (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20). Uz primitke po osnovi rada odnosno plaća isplaćenih V.O. i njezinom suprugu, u izračun su uzeti i primitci po osnovi socijalne pomoći, doplatci za djecu kao i svi primitci isplaćeni kao pomoć po kriteriju lošeg socijalnog statusa obitelji V.O.

Fotografija: PGP Sisak

Pozivajući se na odredbu članka 123. stavak 1. Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/2009) podnesen je prijedlog nadležnom uredu Porezne uprave za obnovom postupka u kojem je odbijen zahtjev za otpis duga V.O. Naime, suprug V.O. kao član kućanstva obavljao je privremene poslove na javnim radovima koji su uzeti u obzir kao da je riječ o stalnom zaposlenju jednog člana kućanstva pa se protumačilo da obitelj ima sredstava kojima raspolaže za podmirenje duga. U trenutku odlučivanja o zahtjevu za otpis duga suprug V.O. prestao je raditi na javnim radovima te su se prihodi kućanstva smanjili, a ukupni dospjeli dug povećao. Radilo se o okolnostima koje su zapravo nastupile po pravomoćnosti odluke, a mogle bi utjecati na donošenje drugačijeg rješenja.

Nadležno porezno tijelo odbilo je prijedlog za obnovu postupka uz obrazloženje kako iznesene promjene u visini prihoda i duga V.O. nastale nakon donošenja negativnog rješenja nisu dovoljne za donošenje drugačije odluke.

Protiv takve odluke pokrenut je upravni spor na Upravnom sudu u Osijeku u kojem se traži poništavanje pobijanog rješenja kojim se odbija obnova postupka i uvažavanje stvarnog socijalnog statusa tužiteljice koja objektivno ne može podmiriti dospjeli dug niti spriječiti rast duga bez dovođenja u pitanje svojih osnovnih životnih potreba, kao i osnovnih životnih potreba članova njezinog kućanstva. Upravni spor u vezi duga za zdravstveno osiguranje negativno je okončan; pri Upravnom sudu u Osijeku.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske rješenjem je odbilo zahtjev V.O. za izdavanje odobrenja za stalni boravak pozivajući se na odredbu članka 96. stavak 1. točka 2. Zakona o strancima (NN 130/2011, 74/2013, 69/2017, 46/2018, 66/2019, 55/2020), kojom je propisano da će se stalni boravak odobriti državljaninu treće zemlje koji uz ostale uvjete (iz članka 92. i članka 96. Zakona) ima i sredstva za uzdržavanje.

Sredstva za uzdržavanje kao jedan od uvjeta za odobravanje zahtjeva za stalni boravak uređena su Pravilnikom o statusu i radu državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, dok je visina određena Uredbom o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje stranaca u Republici Hrvatskoj. Pravilnik propisuje i što će se smatrati dokazom o sredstvima za uzdržavanje kao i da se u sredstva za uzdržavanje državljanina treće zemlje ne uračunavaju sredstva dobivena na temelju socijalne pomoći, naknade za vrijeme nezaposlenosti i doplatka za djecu.

Protiv rješenja Ministarstva unutarnjih poslova, Službe za strance i azil kojim se odbija zahtjev za stalni boravak pokrenut je upravni spor na Upravnom sudu u Osijeku sa zahtjevom za poništenje rješenja i vraćanje predmeta na ponovni postupak.

Fotografija: PGP Sisak

Upravni sud u Osijeku je odbio tužbu, te ocijenio kako je tuženik (MUP) proveo zakonit postupak i donio ispravnu odluku kojom je odbijen zahtjev za odobravanje stalnog boravka, jer V.O. nema sredstava koja se mogu smatrati dostatnim za uzdržavanje prema važećim propisima.

Iz primjera državljanke Republike Srbije V.O. razvidno je kako različito postupanje utječe na položaj i život iste u Republici Hrvatskoj. U dva odvojena, paralelno vođena postupka za ostvarivanje svojih prava, nadležna tijela Republike Hrvatske odbila su zahtjeve V.O. zaključivši da su zahtjevi neosnovani zbog neispunjavanja zakonom propisanog uvjeta koji se odnosi na imovinske prilike podnositeljice zahtjeva.

U postupku po zahtjevu za odobrenje stalnog boravka, Ministarstvo unutarnjih poslova smatra da V.O. ne ispunjava uvjete za odobrenje stalnog boravka, jer nema dovoljno sredstava za uzdržavanje po Zakonu o strancima i pripadajućim podzakonskim propisima.

Istovremeno, Ministarstvo financija, Porezna uprava za isti period utvrđuje kako V.O. i članovi njezina kućanstva ostvaruju prihode u visini koja ne opravdava donošenje pozitivne odluke o zahtjevu za otpis duga po članku 148. stavak. 4. Općeg poreznog zakona, odnosno da su prihodi koje ostvaruju ne dovode u ostvarenje njihovih osnovnih životnih potreba.

Fotografija: PGP Sisak

II) R.D., državljanica Bosne i Hercegovine

R.D. državljanica je Bosne i Hercegovine. Rođena je u Suhom Polju, općina Bijeljina, BiH. U Republici Hrvatskoj prebivala je od 1981. do 1995. godine, kada je napustila Republiku Hrvatsku te se ponovo vratila dana 03.06.2009.godine. R.D. je tada ostvarila pravo na prvi privremeni boravak u Republici Hrvatskoj.

Po proteku pet godina zakonitog boravka u Republici Hrvatskoj sukladno članku 92. stavku 1. Zakona o strancima (NN 130/2011, 74/2013) R.D. podnijela je zahtjev za stalni boravak u Republici Hrvatskoj tijekom lipnja 2014. godine.

Ministarstvo unutarnjih poslova odbilo je zahtjev za stalni boravak s obrazloženjem da R.D. nije ispunila uvjet za odobravanje stalnog boravka u smislu sredstava za uzdržavanje, odnosno, da nema osigurana sredstva za uzdržavanje u Republici Hrvatskoj sukladno Uredbi o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje državljanina treće zemlje u Republici Hrvatskoj (NN 51/2012). Protiv navedenog rješenja R.D. pokrenula je upravni spor pred nadležnim upravnim sudom, koji je tužbu i tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan. R.D. nije podnosila žalbu na odluku upravnog suda.

12 Nadalje, R.D. je podnijela 09.02.2015. godine zahtjev za stjecanje prava povratnika te je zahtjev Rješenjem Ureda državne uprave (UDU) Sisačko-moslavačke županije (SMŽ), Služba za gospodarstvo, Ispostava Glina od 10.02.2015. godine odbijen uz obrazloženje da je zahtjev nepravovremen. Protiv predmetnog rješenja R.D. uložila je žalbu koju je drugostupanjsko tijelo odbilo kao neosnovanu. Protiv odluke drugostupanjskog tijela R.D. nije pokretala upravni spor.

R.D. se trenutno nalazi na 13. privremenom boravku kao državljanka treće zemlje sukladno članku 79. stavku 1. točki 6. Zakona o strancima (NN 133/2020), po osnovu ozbiljno opravdanih razloga humanitarne prirode. U tijeku je podnošenje zahtjeva za odobravanje 14. privremenog boravka u Republici Hrvatskoj.

Također, R.D. je svaki mjesec obvezna plaćati iznos na ime obveznog zdravstvenog osiguranja stranca u Republici Hrvatskoj koji iznosi cca. 600,00 kn. R.D. je korisnica obiteljske mirovine u iznosu od 1.050,00 kn. S obzirom da je zbog nemogućnosti podmirivanja mjesečnih iznosa na ime zdravstvenog osiguranja nastao dug koji R.D. ne može podmiriti bez dovođenja u pitanje svojih osnovnih životnih potreba sebe, kao i osnovnih životnih potreba članova njezina kućanstva, tijekom svibnja 2022. godine pokrenut je upravni postupak za otpis duga sukladno članku 148. stavak 4. Općeg poreznog zakona (NN 115/16, 1 06/18, 121/19, 32/20, 42/20).

Novi zahtjev za stalni boravak R.D. podnijela je u lipnju 2020. godine. Ministarstvo unutarnjih poslova odbilo je zahtjev R.D. s obrazloženjem da nema dovoljno sredstava za uzdržavanje sukladno pozitivnim propisima. Protiv rješenja Ministarstva unutarnjih poslova R.D. pokrenula je upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu koji je još uvijek u tijeku.

Fotografija: PGP Sisak

Tijekom ožujka 2021. godine R.D. podnosi zahtjev za izdavanje deklaratornog rješenja o pravu na stalni boravak koji je upućen Ministarstvu unutarnjih poslova u kojem se poziva na članak 79. stavak 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca (NN 53/1991) koji je propisivao da će se status trajno nastanjenog stranca (današnji stalni boravak) priznati pod uvjetom reciprociteta, osobama koje su se prema dotadašnjim propisima smatrale Jugoslovenskim državljanima, što je u ovom predmetu nesporno, ako danom stupanja na snagu predmetnog Zakona imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. R.D. je ex lege stekla status trajno nastanjenog stranca/stalni boravak u RH. Podredno se ističe kako je R.D. propustila ishoditi osobnu iskaznicu u to vrijeme, ali ne ishođenje osobne iskaznice je prekršaj za koji je predviđena novčana kazna što je naznačeno i u Zakonu o strancima iz 1991. godine. Nigdje u zakonu nije navedeno da ako nije zatražena osobna iskaznica prestaje stalni boravak. Trenutno je u tijeku žalbeni postupak pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

R.D. se nalazi na 13. privremenom boravku u Republici Hrvatskoj. Takvi dugotrajni privremeni boravci dovode do ugroze egzistencije te dovode državljanke treće zemlje u stanje u kojem ona nikada neće moći steći mogućnost reguliranja dugotrajnog boravišta i hrvatskog državljanstva. Nadalje, s obzirom da se radi o jednogodišnjim produljenjima privremenog boravka, status državljanke treće zemlje je iznimno nesiguran, jer se može dogoditi da Ministarstvo unutarnjih poslova odbije novi zahtjev za odobrenje privremenog boravka. R.D. nema prava iz sustava socijalne skrbi, a sve navedeno stavlja ju u nepovoljan položaj.

Nadalje, R.D. je korisnica obiteljske mirovine.

Također, valja napomenuti da sukladno članku 79. stavak 2. Zakona o strancima (NN133/2020) prilikom podnošenja zahtjeva za privremeni boravak zbog humanitarnih razloga, podnositelj zahtjeva ne mora priložiti dokaz o osiguranim sredstvima za uzdržavanje i dokaz o zdravstvenom osiguranju.

Međutim, ukoliko državljanin treće zemlje želi podnijeti zahtjev za odobrenjem dugotrajnog boravišta mora, sukladno članku 153. stavak 1. točka 2. i 3. Zakona o strancima (NN 130/2020) uz neprekidni odobreni privremeni boravak u trajanju od 5 godina, imati i sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje. Ukoliko državljanin treće zemlje ne dokaže da ima sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje, Ministarstvo unutarnjih poslova će njegov zahtjev odbiti.

R.D., s obzirom na svoju imovinsku situaciju i ovakve dvostruke kriterije u Republici Hrvatskoj, neće moći ostvariti dugotrajno boravište u Republici Hrvatskoj, niti kasnije regulirati hrvatsko državljanstvo.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U POSTUPKU ODOBRENJA MEĐUNARODNE ZAŠTITE

1. Pravo na besplatnu pravnu pomoć tražitelja međunarodne zaštite, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom

Sukladno članku 60. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/2015, 127/2017, u daljnjem tekstu: ZMPZ) pravo na besplatnu pravnu pomoć u provedbi ovoga Zakona ima tražitelj i stranac u transferu te ga ostvaruje na temelju vlastitog zahtjeva ako ne posjeduje dovoljna novčana sredstva ili stvari veće vrijednosti.

Pravna pomoć iz članka 60., stavka 1. ZMPZ-a obuhvaća:

1. pomoć u sastavljanju tužbe
2. zastupanje u prvostupanjskom upravnom sporu i
3. oslobođenje od plaćanja troškova prvostupanjskog upravnog spora.

Upravni sud odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć i visini troškova pravne pomoći.

Sukladno članku 72. ZMPZ-a pravo na besplatnu pravnu pomoć ima azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom pod istim uvjetima kao i tražitelj sukladno članku 60. ZMSP-a u slučaju odluke:

- o osnovanosti zahtjeva kojom odobrava zahtjev u dijelu kojim se priznaje supsidijarna zaštita ako tražitelj ispunjava uvjete iz članka 21. ZMPZ (članak 38. stavak 1. točka 2. ZMPZ-a),
- o ukidanju rješenja kojim je odobrena međunarodna zaštita (članak 49. stavak 4. ZMPZ-a – prestanak međunarodne zaštite)
- o poništenju rješenja kojim je odobrena međunarodna zaštita (članak 50. stavak 3. ZMPZ-a – poništenje međunarodne zaštite).

Pravilnikom o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015, u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuje se postupak ostvarivanja besplatne pravne pomoći, način isplate troškova i tarifa pruženih usluga pravne pomoći koja se pruža tražiteljima međunarodne zaštite, azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom te načinu utvrđivanja dostatnih novčanih sredstava.

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva pravnu pomoć koja se pruža sukladno članku 60. i članku 72. ZMPZ-a, a financira se iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske s pozicije Ministarstva unutarnjih poslova.⁷

⁷ Članak 3. stavak 1. Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015).

Sukladno članku 60. stavak 4. ZMPZ-a pružatelji pravne pomoći (u daljnjem tekstu: pružatelji) su odvjetnici i pravnici iz udruga registriranih za pružanje pravne pomoći u ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

Upravni sud odlučuje ima li korisnik pravo na besplatnu pravnu pomoć na temelju njegovog zahtjeva, ovisno posjeduje li dostatna novčana sredstva ili stvari veće vrijednosti.

U praksi ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku odobrenja međunarodne zaštite započinje prilikom uručivanja prvostupanjske odluke kada Ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) obavještava mogućeg korisnika o pravu na izbor pružatelja besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite sa Liste pružatelja besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (u daljnjem tekstu: Lista). Navedene Liste sastavlja Ministarstvo posebno za svako područje nadležnosti upravnih sudova u Republici Hrvatskoj, a nakon provedenog javnog poziva radi prijave kandidata zainteresiranih za pružanje pravne pomoći prema sjedištima upravnih sudova. Zadnji takav poziv Ministarstvo je objavilo 22.01.2020. godine (NN 9/2020).

ZAHTEJ ZA ODOBROVANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

1. PODACI O KORISNIKU			
Ime			
Prezime			
Spol		muško	žensko
Datum rođenja			
Mjesto rođenja/država			
Državljanstvo/država uobičajenog boravišta			
Bračni status			
Putuje sam ili s članovima obitelji			
OIB ili broj predmeta upravnog postupka			
(Podaci o članovima obitelji u pratnji)			
Isprave (država izdavanja, broj, rok valjanosti)			
BORAVIŠTE/PREBIVALIŠTE (u Republici Hrvatskoj)			
Ulica i kućni broj			
Mjesto i poštanski broj			
Županija/država			
Broj telefona			
2. PODACI O ZAKONSKOM ZASTUPNIKU ILI STARATELJU			
Ime i prezime			
Državljanstvo			
Identifikacijska isprava			
OIB ili broj predmeta upravnog postupka			
Oznaka akta kojim je postavljen zakonski zastupnik i tijelo koje je akt donijelo			
BORAVIŠTE/PREBIVALIŠTE (u Republici Hrvatskoj)			
Ulica i kućni broj			
Mjesto i poštanski broj			
Županija/Država			
Broj telefona			
3. IMOVNO STANJE KORISNIKA I ČLANOVA KUĆANSTVA			
Podaci o članovima kućanstva (isključujući korisnika)			
Ime i prezime	datum rođenja	OIB ili broj predmeta upravnog postupka	odnos prema podnositelju zahtjeva
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
UKUPAN IZNOS			
a) podaci o novčanim sredstvima			
Ime i prezime korisnika i članova kućanstva		Novčana sredstva (iznos i valuta)	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
UKUPAN IZNOS			
b) podaci o pokretninama			
Vrsta stvari (npr. zlato, dragocjenosti, umjetnički predmeti uredjaji informatičke tehnologije i sl.)		Tržišna vrijednost izražena u kunama	
1.			
2.			
3.			
Podaci o prijevoznom sredstvu (vrsta)			
Vlasnik (ime i prezime)			
Vrsta, marka i tip, god. proizvodnje			
Registarska oznaka			
UKUPAN IZNOS			

c) podaci o svim nekretninama

Vrsta nekretnine	Vlasnik (ime i prezime)	Adresa (ulica, kbr i mjesto)/država	Korisna površina u m ²	Tržišna vrijednost u kunama	Napomena
Stan ili kuća					
Poslovni prostor					
Ostale nekretnine					

d) podaci o dohotku i primicima

(ako korisnik ostvaruje prihode upisuje se podatak o prihodima ostvarenim u razdoblju od 12 mjeseci prije početka mjeseca u kojem se zahtjev podnosi. Ako je zaposlen kraće od 12 mjeseci podaci o prihodima ostvarenim u razdoblju u kojem je zaposlen)

Ime i prezime korisnika i članova kućanstva	Prihodi od nesamostalnog/samostalnog rada	Poslodavac Naziv i adresa
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
UKUPAN IZNOS		

Za točnost naprijed navedenih podataka snosim materijalnu i kaznenu odgovornost. Suglasan/na sam da se izvrši uvid u sve podatke o ukupnim prihodima i imovini kako bi se utvrdilo da su podaci koje sam dao točni i potpuni.

U _____

Potpis podnositelja zahtjeva

Korisnik prilikom odabira pružatelja sa Liste vlastoručno ispunjava i potpisuje zahtjev za odobrenje besplatne pravne pomoći na Obrascu Zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći (Obrazac 1).

Nakon toga Ministarstvo, obično putem e-maila, obavještava pružatelja pravne pomoći o odabiru, te pružatelj stupa u kontakt sa korisnikom.

Ukoliko se radi o korisniku koji je smješten u Prihvatilište za tražitelje međunarodne zaštite ili Prihvatni centar za strance, pružatelj besplatne pravne pomoći putem e-maila najavljuje Ministarstvu posjetu korisniku, o čemu Ministarstvo istog obavještava. U pravilu, istog dana kada obavlja posjetu pružatelj besplatne pravne pomoći obavlja i uvid u predmet upravnog postupka koji se vodio po zahtjevu za međunarodnu zaštitu korisnika.

Pružatelj je dužan, radi razgovora s korisnikom s kojim se ne može sporazumjeti,

koristiti usluge prevoditelja s Liste prevoditelja s kojima Ministarstvo ima sklopljen ugovor ako se radi o razjašnjenju činjenica bitnih za sastavljanje tužbe te uručenju odluke upravnog suda. Pružatelj može samostalno organizirati pružanje usluge prevođenja, nakon čega je dužan Ministarstvu dostaviti ispunjenu potvrdu o trajanju prevođenja (Obrazac 2.). Troškove prevođenja za razgovor u trajanju do najviše 180 minuta snosi Ministarstvo.

Zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći tražitelj međunarodne zaštite mora podnijeti u tužbi. Uz tužbu se prilaže vlastoručno ispunjeni i od korisnika potpisani obrazac Zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći (Obrazac 1.). O visini troškova pravne pomoći odlučuje upravni sud u odluci povodom upravnog spora pokrenutog protiv prvostupanjske odluke, uzimajući u obzir sve okolnosti vezane za ostvarivanje sadržaja pravne pomoći.

Besplatna pravna pomoć odobrit će se ako:

1. ukupna novčana sredstva korisnika i članova kućanstva ne prelaze iznos proračunske osnovice,
2. ukupna vrijednost pokretne imovine korisnika i članova kućanstva ne prelazi iznos prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj,

3. ukupna vrijednost nepokretne imovine korisnika i članova kućanstva ne prelazi iznos od 60 proračunskih osnovica,
4. korisnik iz objektivnih razloga ne može raspolagati novčanim sredstvima, stvarima veće vrijednosti i/ili imovinom te ako
5. prihod ili imovina kojom korisnik može raspolagati ne prelazi iznos iz točke 1., 2. ili 3. ovoga stavka.⁸

Prevoditelj:

Pružatelj:

Datum prevođenja:

Početak i kraj prevođenja:

Mjesto iz kojeg dolazi prevoditelj:

Mjesto prevođenja:

AKTIVNOSTI	VRIJEME (U MIN)	NAPOMENA
Razgovor s korisnikom pravne pomoći		
Uručenje odluke		
UKUPNO MINUTE/SATI		

Relacija putovanja:	Vrsta prijevoza

Potpis prevoditelja:

Potpis pružatelja besplatne pravne pomoći:

Obrazac 2 – BILJEŠKA O PREVOĐENJU

Upravni sud neće odobriti korisniku pravo na besplatnu pravnu pomoć ako na temelju zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć, dokaza o imovnom stanju korisnika (svi dokazi o imovnom stanju korisnika koje je po službenoj dužnosti Ministarstvo pribavilo tijekom postupka odobrenja međunarodne zaštite), kao i na temelju dokaza pribavljenih u upravnom sporu utvrdi da korisnik raspolaže dostatnim novčanim sredstvima ili stvarima veće vrijednosti.⁹

Autorica je u vrijeme obavljanja odvjetničke djelatnosti kao pružateljica besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite radila u razdoblju od 2008. godine do svibnja 2020. godine, pri čemu je zastupala više od 170 korisnika. U svim tim predmetima upravni sudovi, a prije njih Povjerenstvo za azil¹⁰, odobrili su zahtjeve korisnika za odobravanjem besplatne pravne pomoći.

U pogledu odlučivanja o visini troškova, troškovi pravne pomoći za sastavljanje tužbe i zastupanje

pred upravnim sudom određuju se sukladno odredbama Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad odvjetnika (u daljnjem tekstu: Tarifa), koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka, umanjen za 50% te uvećan za porez na dodanu vrijednost.¹¹

⁸ Članak 8. stavak 2. Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015).

⁹ Članak 8. stavak 11. Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015).

¹⁰ Pravilnik o besplatnoj pravnoj pomoći u postupu azila (NN 36/2008, 139/2010).

¹¹ Članak 9. stavak 2. Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015) i Tbr.23. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN 142/2012, 103/2014, 118/2014, 107/2015, 37/2022).

18 Pružatelj (odvjetnik ili pravnik iz udruge registrirane za pružanje pravne pomoći u ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa) ima pravo na naknadu putnih troškova sukladno odredbama Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad odvjetnika koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka.¹²

U praksi je prilikom odlučivanja o naknadi putnih troškova Upravni sud u Zagrebu u nekoliko predmeta zauzeo stav da je opunomoćiteljici (odvjetnici) pružateljici¹³ pravne pomoći priznao trošak pružanja pravne pomoći, dok je odbio zahtjev opunomoćiteljice (odvjetnice) za naknadom troškova na ime naknade putnih troškova nastalih od mjesta sjedišta pisarnice opunomoćenice u Kutini do Upravnog suda sa sjedištem u Zagrebu, sa obrazloženjem da navedeni putni troškovi nisu obuhvaćeni Pravilnikom¹⁴, da se putni troškovi ne mogu priznati kao opravdani, jer da je tužitelj mogao izabrati i odvjetnika s liste pružatelja besplatne pravne pomoći sa sjedištem u mjestu sjedišta suda, kao i da se mogućnost naknade putnih troškova na temelju Tarife (a na koju upućuje članak 9. stavak 3. Pravilnika) odnosi na naknadu od zastupane stranke, a ne od suprotne strane u postupku, niti od strane tuženika primjenom besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite, da ta pomoć ne obuhvaća putne troškove i da to jasno proizlazi iz čl. 6. Pravilnika.¹⁵

Visoki upravni sud Republike Hrvatske je u presudama posl. br. Usž-1027/18-2 od 07.03.2018. godine, posl. br. Usž-1446/18-2 od 12.01.2018. godine, posl. br. Usž- 434/16-2 od 24.02.2016. godine, posl. Usž-3177/19-2 od 07.07.2020. godine, povodom uložениh žalbi poništio dijelove izreke presuda kojim je odbijen zahtjev opunomoćiteljice (odvjetnice) za naknadom troškova na ime naknade putnih troškova, uz obrazloženje da je Upravni sud u Zagrebu pogrešno primijenio materijalno pravo te je sam riješio stvar na način da opunomoćiteljici dosudio tražene putne troškove.

Analizirajući odredbe Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015) uočava se problem kod tražitelja međunarodne zaštite koji bi u tijeku upravnog spora htjeli predložiti provođenje dokaza određenim vještačenjem npr. medicinskim vještačenjem odgovarajućeg specijaliste i slično (a podnijeli su u tužbi zahtjev za odobrenje besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite), obzirom da je radi utvrđivanja ili razjašnjenja neke činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže.

Naime, sukladno članku 79. stavak 3. Zakona o upravnim sporovima (NN 20/10, 143/12, 152/1,94/16, 29/17, 110/21) svaka stranka prethodno sama podmiruje troškove koje je prouzročila svojim radnjama, osim ako zakonom nije drukčije propisano.

¹² Članak 9. stavak 3. Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015) i Tbr.46. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN 142/2012, 103/2014, 118/2014, 107/2015, 37/2022).

¹³ Autorici.

¹⁴ Presuda Upravnog suda u Zagrebu, posl. br. UsI-3539/17-10 od 15. siječnja 2018. godine.

¹⁵ Presuda Upravnog suda u Zagrebu, posl. br. UsI-2842/19-8 od 04.11.2019. godine.

Obzirom da se radi o strankama koje su većinom lošeg imovinskog stanja i nisu u mogućnosti prethodno podmiriti troškove vještačenja, dolazi u pitanje mogućnost dokazivanja određenih činjenica vještačenjem u upravnom sporu.

Upravni sud će, ukoliko usvoji dokazni prijedlog tražitelja međunarodne zaštite za provođenjem određenog vještačenja, od istog zahtijevati prethodno podmirivanje troškova vještačenja. Ukoliko tražitelj međunarodne zaštite prethodno ne podmiri troškove vještačenja, predloženi dokaz neće se provesti.

Upravni sud će odluku o odobravanju troškova besplatne pravne pomoći donijeti u odluci povodom upravnog spora pokrenutog protiv prvostupanjske odluke, dakle na kraju prvostupanjskog upravnog spora. U slučaju pozitivne odluke o zahtjevu o odobravanju besplatne pravne pomoći, tražitelj međunarodne zaštite bit će oslobođen od plaćanja troškova prvostupanjskog upravnog spora, ali će za to saznati tek danom dostave prvostupanjske odluke upravnog suda.

Troškove upravnog spora čine opravdani izdaci učinjeni u tijeku ili u povodu spora, te obuhvaćaju i nagradu za rad odvjetnika i drugih osoba koje imaju pravo na zakonom propisanu naknadu (vještaka, prevoditelja i dr.).

U praksi se može dogoditi da upravni sud odbije dokazni prijedlog tražitelja međunarodne zaštite za provođenjem određenog dokaza zbog prethodnog ne predujmljivanja troškova, a da na kraju prvostupanjskog postupka odobri zahtjev za besplatnom pravnom pomoći čime je tražitelj oslobođen plaćanja troškova prvostupanjskog upravnog spora.

Isti problem se može pojaviti i kod dokazivanja činjenica ispravama na stranom jeziku. U članku 33. Zakona o upravnim sporovima određeno je da su dokazi isprave, saslušanje stranaka, iskaz svjedoka, mišljenje i nalaz vještaka, očevid i druga dokazna sredstva, te da sud izvodi dokaze prema pravilima kojima je uređeno dokazivanje u parničnom postupku.

U članku 232. Zakona o parničnom postupku (SL SFRJ 4/1977, 36/1977, 36/1980, 6/1980, 69/1982, 43/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990, 35/1991 i NN 53/1991, 91/1992, 112/1999, 129/2000, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 96/2008, 84/2008, 123/2008, 57/2011, 25/2013, 89/2014, 70/2019, 80/2022) određeno je da je osoba koja kao dokaz podnosi ispravu sastavljenu na stranom jeziku dužna uz tu ispravu podnijeti i ovjereni prijevod.

Ukoliko tražitelj međunarodne zaštite u upravnom sporu uz ispravu na stranom jeziku kojom dokazuje određene činjenice ne dostavi ovjereni prijevod te isprave, upravni sud ispravu na stranom jeziku neće uzeti kao dokaz u upravnom sporu.

Kao primjer dobre prakse navodi se praksa Upravnog suda u Zagrebu u predmetima posl. br. UsI-266/18 i UsI-265/18 gdje su tužitelji na raspravnom ročištu dostavili dokaze u vidu pisane izjave svjedoka i druge dokumente, a stalni sudski tumač je odmah na ročištu preveo navedene dokumente.

Postojeće rješenje kojim o zahtjevu za odobravanje besplatne pravne pomoći i o visini troškova pravne pomoći odlučuje upravni sud tek u odluci povodom upravnog spora pokrenutog protiv prvostupanjske odluke izlaže tražitelja međunarodne zaštite pravnoj nesigurnosti te ga onemogućuje da činjenice koje smatra potrebnim dokazuje vještačenjem ili ispravama na stranom jeziku.

Također, u slučaju da tražitelj međunarodne zaštite koji je podnio zahtjev za besplatnom pravnom pomoći u postupku međunarodne zaštite sam prethodno podmiri troškove vještačenja ili troškove ovjerenog prijevoda strane isprave, a na kraju upravnog spora upravni sud usvoji njegov zahtjev za odobrenje besplatne pravne pomoći, nije jasno na koji način će tražitelju biti vraćeni uplaćeni troškovi.

Fotografija: PGP Sisak

Tražitelji međunarodne zaštite koji imaju pravo na odobravanje zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć u postupku međunarodne zaštite nisu u istom položaju kao osobe koje ostvare pravo na sekundarnu pravnu pomoć po Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/13, 98/19).

Naime, sukladno članku 12. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/2013, 98/2019) sekundarna prava pomoć obuhvaća :

- a) pravni savjet
- b) sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem
- c) sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima
- d) zastupanje u sudskim postupcima
- e) pravnu pomoć u mirnom rješenju spora.
- f) oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka
- g) oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Sekundarna pravna pomoć odobrava se podnositelju zahtjeva prije pokretanja sudskog postupka za koji je podnositelj zahtjeva tražio sekundarnu pravnu pomoć te će podnositelj zahtjeva znati prije pokretanja sudskog postupka da li je oslobođen od plaćanja troškova sudskog postupka i sudskih pristojbi.

2. Pravo na boravak

Sukladno članku 4. ZMPZ-a:

- **Tražitelj međunarodne zaštite** je državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu do izvršnosti odluke o zahtjevu
- **Izvršnost** odluke o zahtjevu nastupa dostavom odluke tražitelju, ako tužba nije podnesena ili podnesena tužba nema odgovni učinak. Ako podnesena tužba ima odgovni učinak, odluka o zahtjevu postaje izvršna dostavom prvostupanjske presude upravnog suda.

Sukladno članku 51. stavak 3. ZMPZ-a žalba na prvostupanjsku presudu upravnog suda ne odgađa izvršenje rješenja.

Sukladno članku 53. ZMPZ-a tražitelj ima pravo na boravak u Republici Hrvatskoj od dana izražene namjere do izvršnosti odluke o zahtjevu.

Ako je tražitelj podnio tužbu koja sadržava zahtjev za odgovnim učinkom sukladno članku 51. stavku 2. ZMPZ-a, ima pravo na boravak do dostave presude o odgovnom učinku.¹⁶

U slučaju da upravni sud odbije zahtjev za odgovnim učinkom koji je sadržan u tužbi (odlučuje o zahtjevu za odgovnim učinkom tužbe u roku od osam dana od dana dostave spisa predmeta), tražitelj međunarodne zaštite gubi pravo na boravak u Republici Hrvatskoj. U takvom slučaju može se dogoditi da se neće moći provesti dokaz saslušanjem tražitelja kao stranke u postupku, jer je tražitelj obvezan napustiti Republiku Hrvatsku prije zakazanog saslušanja u upravnom sporu.

Nadalje, u slučaju da tražitelj međunarodne zaštite želi uložiti žalbu protiv odluke upravnog suda povodom upravnog spora pokrenutog protiv prvostupanjske odluke Ministarstva unutarnjih poslova, isti ne može boraviti na teritoriju Republike Hrvatske dok traje postupak pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske, jer nastupom izvršnosti prvostupanjske odluke gubi pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.

Takvo zakonsko rješenje onemogućuje tražitelja međunarodne zaštite u pristupu sudu.

Nastupanjem izvršnosti odluke o zahtjevu osobi prestaje status tražitelja međunarodne zaštite, te se na istog više ne primjenjuju odredbe ZMPZ-a već odredbe Zakona o strancima (NN 133/2020).

¹⁶ Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN NN 70/2015, 127/2017), članak 53. stavak 2.

3. Pravo tražitelja međunarodne zaštite na besplatnu pravnu pomoć po Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/2013, 98/2019)

Nakon dostave presude nadležnog upravnog suda, a ukoliko sa istom nisu zadovoljni, tražitelji međunarodne zaštite mogu uložiti žalbu na presudu pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Pravilnikom o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (NN 140/2015) nije pokriveno podnošenje žalbe na prvostupanjsku presudu upravnog suda.

Sukladno članku 51. stavak 3. ZMPZ-a žalba na prvostupanjsku presudu upravnog suda **ne odgađa izvršenje rješenja.**

Postavlja se pitanje mogu li tražitelji međunarodne zaštite ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć (sekundarnu pravnu pomoć) sukladno Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN143/2013, 98/2019, u daljnjem tekstu: Zakon) i tko će ih u postupku ostvarivanja tog prava pratiti. Naime, zbog jezične barijere teško je očekivati da će tražitelji međunarodne zaštite biti sposobni sami ispuniti i podnijeti zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći nadležnom upravnom tijelu.

Sukladno članku 5. Zakona korisnici pravne pomoći, između ostalog su:

- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

Nadalje, sukladno članku 13. stavku 2. Zakona s obzirom na vrstu postupka, sekundarna pravna pomoć iz članka 12. stavka 1. Zakona može se odobriti, između ostalog, **iznimno u svim ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom Zakona.**

Također, člankom 13. stavkom 1. Zakona propisano da se sekundarna pravna pomoć može odobriti:

- **ako se radi o složenijem postupku**
- **ako se podnositelj zahtjeva nema sposobnosti sam zastupati**
- ako su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje potrebne stručne pravne pomoći moglo ugroziti održavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s posebnim pretpostavkama određenim u članku 14. ovoga Zakona
- ako se ne radi o obijesnom parničanju
- ako u posljednjih šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva nije odbijen zahtjev podnositelja zbog namjernog davanja netočnih podataka i
- **ako podnositelju zahtjeva pravna pomoć nije osigurana na temelju posebnih propisa.**

Autorica je tijekom obavljanja odvjetničke prakse zastupala više osoba-tražitelja međunarodne zaštite pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske, a na temelju rješenja nadležnog upravnog tijela o odobravanju korištenja pravne pomoći u obliku zastupanja u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske protiv presude Upravnog suda u Zagrebu.

U slučaju tražitelja međunarodne zaštite A.A., državljanina K.M. u predmetu radi ograničavanja slobode kretanja Upravni sud u Zagrebu je presudom posl.br. UsI-953/16-9 od 26.04.2016. godine odbio tužbeni zahtjev za poništenjem rješenja Ministarstva unutarnjih poslova i odobrio besplatnu pravnu pomoć tužitelju u predmetnom upravnom sporu.

A.A. je htio protiv prvostupanjske presude uložiti žalbu Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske.

Autorica je A.A., prilikom uručenja prvostupanjske presude, pomogla ispuniti zahtjev za odobravanje korištenja pravne pomoći (Obrazac ZOPP) i Izričitu pisanu suglasnost (Obrazac ZOPP-S). Također, A.A. je opunomoćio autoricu da podnese zahtjev za besplatnu pravnu pomoć i za zastupanje u tom postupku.

U Zahtjevu za odobravanje korištenja pravne pomoći (Obrazac ZOPP) traženo je odobravanje zastupanja u sudskom postupku i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Autorica je poslala zahtjev sa svom potrebnom dokumentacijom nadležnom upravnom tijelu (Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji) koje je donijelo rješenje KLASA: UP/I-701-03/16-01/337, URBROJ: 238-03/3-16-2 od 18.05.2016. godine kojim se:

- tražitelju odobrava korištenje besplatne pravne pomoći u vidu oslobađanja od plaćanja sudskih pristojbi u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske, te
- odbija zahtjev tražitelja za priznavanje prava na besplatnu pravnu pomoć u obliku zastupanja u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske (točka IV. izreke rješenja),
uz obrazloženje da se ne radi o postupcima iz članka 13.stavak 2. alineja a) do e) Zakona, pritom potpuno ignorirajući činjenicu postojanja alineje f) *iznimno u svim ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom Zakona.*

Na predmetno rješenje je uložena žalba te je Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske rješenjem KLASA:UP/II-701-03/16-01/115, URBROJ: 514-04-03-02-116-2 od 07.09.2016. godine poništilo točku IV. izreke rješenja i predmet, u tom dijelu, vratilo prvostupanjskom javnopravnom tijelu na ponovni postupak.

Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji donio je novo rješenje KLASA: UP/I-701-03/16-01/337, URBROJ: 238-03/3-16-10 od 14.10.2016. godine kojim je ponovno:

- tražitelju odobreno korištenje besplatne pravne pomoći u vidu oslobađanja od plaćanja sudskih pristojbi u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske, te
- odbijen zahtjev tražitelja za priznavanje prava na besplatnu pravnu pomoć u obliku zastupanja u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske (točka IV. izreke rješenja),
uz obrazloženje da se besplatna pravna pomoć u obliku zastupanja ne može odobriti niti iznimno, budući da bi se iznimno moglo odobriti u postupcima u kojima bi bili ugroženi život, zdravlje ili imovina veće vrijednosti, a ne u postupcima zbog ograničenja kretanja zbog utvrđivanja identiteta.

Na predmetno rješenje je uložena žalba te je Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske rješenjem KLASA: UP/II-701-03/16-01/199, URBROJ: 514-04-01-01-17-02 od 27.07.2017. godine poništilo izreku rje-

šenja u dijelu točku IV. i samo riješilo stvar na način da je tražitelju odobreno korištenje pravne pomoći u obliku zastupanja u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske protiv presudu Upravnog suda u Zagrebu.

Visoki upravni sud Republike Hrvatske je presudom posl. br. Usž-2005/16-2 od 16.06.2016. odbio žalbu tražitelja i potvrdio presudu Upravnog suda u Zagrebu.

Fotografija: PGP Sisak

U ostalim slučajevima tražitelja međunarodne zaštite koji su htjeli uložiti žalbu na prvostupanjsku presudu Upravnog suda u Zagrebu, autorica im je, prilikom uručjenja prvostupanjske presude, također pomogla ispuniti zahtjev za odobravanje korištenja pravne pomoći (Obrazac ZOPP) i Izričitu pisanu suglasnost (Obrazac ZOPP-S). Samu predaju zahtjeva u nadležnom upravnom tijelu, tražitelji su odradili uz pomoć volontera nevladinih organizacija. Svi ti zahtjevi su bili usvojeni, a radilo se Uredu državne uprave Grada Zagreba.

Iz prakse je razvidno da su tražitelji uspjeli ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć po Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/2013, 98/2019), međutim, analizom odredbi ZMPZ-a, postavlja se pitanje tko je tražitelj međunarodne zaštite i do kada se osoba smatra tražiteljem međunarodne zaštite? Odgovor na navedena pitanja čini upitnim pravo tih osoba na besplatnu pravnu pomoć po Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/2013, 98/2019).

Naime, sukladno članku 4. ZMPZ-a:

- tražitelj međunarodne zaštite je državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu do izvršnosti odluke o zahtjevu.
- izvršnost odluke o zahtjevu nastupa dostavom odluke tražitelju, ako tužba nije podnesena ili podnesena tužba nema odgodni učinak. Ako podnesena tužba ima odgodni učinak, odluka o zahtjevu postaje izvršna dostavom prvostupanjske presude upravnog suda.

Sukladno članku 51. stavak 3. ZMPZ-a žalba na prvostupanjsku presudu upravnog suda ne odgađa izvršenje rješenja.

Sukladno članku 53. ZMPZ-a tražitelj ima pravo na boravak u Republici Hrvatskoj od dana izražene namjere do izvršnosti odluke o zahtjevu.

Ako je tražitelj podnio tužbu koja sadržava zahtjev za odgodnim učinkom sukladno članku 51. stavku 2. ZMPZ-a, ima pravo na boravak do dostave presude o odgodnom učinku.¹⁷

U slučaju da upravni sud odbije zahtjev za odgodnim učinkom koji je sadržan u tužbi (odlučuje o zahtjevu za odgodnim učinkom tužbe u roku od osam dana od dana dostave spisa predmeta), tražitelj međunarodne zaštite gubi pravo na boravak u Republici Hrvatskoj dostavom rješenja o odgodnom učinku (njemu odnosno punomoćniku, ako ga ima).

Ako tražitelj podnese naknadni zahtjev s namjerom da odgodi ili spriječi izvršenje odluke o prisilnom udaljenju Republike Hrvatske, a koji je odbačen kao nedopušten sukladno članku 47. stavku 6. ZMPZ-a (naknadni zahtjev će se odbaciti ako se utvrdi da je nedopušten sukladno stavcima 3. i 4. ovoga članka), ima pravo na boravak do izvršnosti odluke o naknadnom zahtjevu.¹⁸

Tražitelj koji podnese novi naknadni zahtjev nakon što je o ranijem naknadnom zahtjevu već donesena odluka sukladno članku 47. stavku 6. ZMPZ-a (naknadni zahtjev će se odbaciti ako se utvrdi da je nedopušten sukladno stavcima 3. i 4. ovoga članka), nema pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.¹⁹

Obzirom da žalba na prvostupanjsku presudu upravnog suda ne odgađa izvršenje rješenja, nastupom izvršnosti rješenja o zahtjevu **prestaje** osobama status tražitelja međunarodne zaštite. Čak i da ulože žalbu po punomoćniku kojeg su sami angažirali, nemaju pravo na boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja žalbenog postupka pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

¹⁷ Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN NN 70/2015, 127/2017), članak 53. stavak 2.

¹⁸ Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN NN 70/2015, 127/2017), članak 53. stavak 3.

¹⁹ Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/2015, 127/2017), članak 53. stavak 4.

Nadalje, iz članka 5. Zakona proizlazi da su korisnici pravne pomoći, između ostalog, i :

- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

Nastupom izvršnosti odluke o zahtjevu isti više nisu, sukladno odredbama ZMPZ-a, tražitelji međunarodne zaštite niti više imaju pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.

S obzirom da su te osobe nastupom izvršnosti odluke o zahtjevu izgubile status tražitelja međunarodne zaštite tada više ne bi niti imale pravo na odobrenje besplatne pravne pomoći po Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći.

Gubitak prava na boravak u Republici Hrvatskoj te osobe pretvara u strance koji su u nezakonitom boravku, ukoliko isti odmah ne reguliraju svoj boravak u Republici Hrvatskoj po Zakonu o strancima.

Odluka o tome da li će tražitelj međunarodne zaštite ulagati žalbu na prvostupanjsku presudu upravnog suda ili neće, ovisi o tome da li je prvostupanjska presuda donesena u njegovu korist, a što isti saznaje danom uručjenja prvostupanjske odluke, pri čemu nastupa izvršnost odluke o zahtjevu. Sljedeći dan ta osoba se više ne smatra tražiteljem međunarodne zaštite, i nema zakonit boravak u Republici Hrvatskoj.

Pretvaranjem statusa iz tražitelja međunarodne zaštite u status stranca u nezakonitom boravku, ustvari je onemogućeno takvim osobama da koriste besplatnu pravnu pomoć po zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći u vidu pravne pomoći u obliku zastupanja u postupku podnošenja žalbe pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske protiv presuda upravnih sudova.

Na taj način takve su osobe stavljene u nepovoljniji položaj od ostalih korisnika sustava besplatne pravne pomoći i onemogućeno im je djelotvorno ostvarenje pravne zaštite te pristup sudu.

Ova pravna analiza izrađena je u sklopu projekta *Centar za integraciju stranaca* koji je podržan kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Projekta građanskih prava Sisak i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

**PROJEKT GRAĐANSKIH PRAVA
SISAK
Civil Rights Project**